

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

20 juni 2000

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen c.s. –

**betreffende het vrijwillig respecteren
van een sperperiode voor de grote kinderfeesten**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Ingrid van Kessel en mevrouw Sonja Becq**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden :

mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Ingrid van Kessel ;

mevrouw Patricia Ceysens, mevrouw Claudine De Schepper, de heren Jacques Devolder, Koen Helsen ;

mevrouw Niki De Gryze, mevrouw Marijke Dillen, de heer Felix Strackx ;

de heren Guy Swennen, Jan Van Duppen ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel ;

mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, mevrouw Veerle Heeren, de heren Jan Laurys, Luc Martens ;

de heren Frans De Cock, Freddy Feytons, André Moreau, Cis Schepens ;

de heren Wilfried Aers, Julien Librecht, mevrouw Marleen Van den Eynde ;

de heren Patrick Hostekint, Jacky Maes ;

mevrouw Ann De Martelaer ;

mevrouw Margriet Hermans.

*Zie :***77** (1999-2000)

- Nr. 1 : Voorstel van resolutie
- Nr. 2 : Advies van het Kinderrechtencommissariaat
- Nr. 3 : Amendement

DAMES EN HEREN,

De commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen behandelde het voorstel van resolutie betreffende het vrijwillig respecteren van een sperperiode voor de grote kinderfeesten op 13 januari 2000 en 8 juni 2000. Het Kinderrechtencommissariaat bracht over dit voorstel van resolutie advies uit op 3 mei 2000. De heer Peter Brants, medewerker aan het Kinderrechtencommissariaat, kwam het advies toelichten.

1. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, indiener

Er wordt verwezen naar de Toelichting bij het voorstel van resolutie (*Gedr. St. VI. P., 1999-2000, nr. 77/1*). Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen besluit met de vragen aan de Vlaamse regering. Vooreerst wordt de Vlaamse regering gevraagd een overleg te starten met alle betrokkenen om vrijwillig een sperperiode rond de (kinder)feesten in te voeren. De indieners vragen de Vlaamse regering ook stappen te ondernemen bij de federale overheid en andere overheden om het probleem op een kindvriendelijke manier aan te pakken.

2. Bespreking

Vergadering van 13 januari 2000

Mevrouw Ria Van Den Heuvel zegt achter de bekommernissen van het voorstel van resolutie te staan. Ze vindt het wel cynisch dat er alleen voor geijverd wordt dat de aanlooperperiode voor kinderfeesten, die voor minderbegoede gezinnen een moeilijke periode is, verkort wordt. Beter ware het maatregelen te treffen waardoor ze in de feestvreugde kunnen delen. Fundamenteel heeft het lid echter een ander bezwaar. Zij vraagt zich af of een sperperiode wel door de overheid gereguleerd moet worden.

Mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen en de heer Koen Helsen sluiten zich bij die laatste opmerking aan. Mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen erkent de psychisch-pedagogische argumenten van het voorstel, maar moet dit nu allemaal gereguleerd worden terwijl in het algemeen voor deregulering gepleit wordt? De mundialisering speelt een belangrijke rol in de toename van de feesten: Santa Claus is onze eigen Sinterklaas die opnieuw ingevoerd werd. Historisch kerkelijk-religieuze

feesten worden opgeklopt door de commercie; men kan dit betreuren, hoewel het volgens het lid ook iets charmant heeft. Een partijgenoot van het lid, de heer Hugo Olaerts, heeft in de vorige legislatuur al een dergelijk voorstel voor sperperiode gelanceerd in de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen kijkt er veeleer geamuseerd naar. De ouders zelf hebben hierin overigens verantwoordelijkheid op te nemen. 6 december is al lang niet meer de enige datum dat de Sint komt. De overheid moet niet te betuttelend optreden.

De heer Koen Helsen meent ook dat de overheid niet alles moet reguleren. Het lid merkt op dat het invoeren van een sperperiode op zich trouwens een federale bevoegdheid is. De federale minister van Landbouw en Middenstand en de federale minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek werden hierover geïnterpelleerd in de Kamer van Volksvertegenwoordigers in november 1999. Er werden ook al wetsvoorstellen rond dit onderwerp ingediend door SP en VU. Het wetsvoorstel van de heer Hugo Olaerts in de vorige zittingsperiode heeft van de Raad voor het Verbruik een negatief advies gekregen. De raad wierp op dat een sperperiode moeilijk te controleren is. Wie en hoe zou dit controleren? Welke sancties zou men opleggen? Welk snoepgoed is aan welk feest gerelateerd? De raad adviseerde de sector zelfregulerend te laten optreden. In de discussie in de Kamer van Volksvertegenwoordigers zijn nog andere tegenargumenten naar voren gebracht. Naar aanleiding van een motie van 25 november 1999 in de Kamer heeft de heer Rudy Demotte, minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek, zich ertoe geëngageerd om alle betrokkenen rond de tafel te brengen over dit onderwerp. De heer Koen Helsen vindt voorliggend voorstel van resolutie dus zonder voorwerp en wil het resultaat afwachten van die rondetafel.

Mevrouw Niki De Gryze steunt het voorstel van resolutie. Er moet rekening gehouden worden met de leefwereld van de kinderen. In het voorstel van resolutie wordt overleg gevraagd, er wordt niet gesproken over een decreet of regulering.

Minister Mieke Vogels is namens de Vlaamse regering van oordeel dat het voorstel van resolutie in het kader van het Kinderrechtenverdrag een positieve bijdrage levert tot het versterken van het maatschappelijke debat. Positief is ook de aandacht voor de druk van de commercie op minderbegoeden. De Vlaamse regering heeft wel vragen bij de boude beweringen in de Toelichting van het voorstel. De beweringen dat kinderen meer zouden

snoepen of zouden bedplassen, zijn niet wetenschappelijk onderbouwd. De minister is van oordeel dat de zak van Zwarte Piet veel traumatiserender is. Verder merkt de minister op dat reglementering van een sperperiode niet tot de Vlaamse bevoegdheid hoort of weinig zinvol is. Vlaanderen kan via de openbare omroep alleen geen vat krijgen op reclame via TV. De Vlaamse regering is van oordeel dat een initiatief tot overleg aan de federale overheid toekomt. Vlaanderen kan wel een bijdrage leveren tot het aanzwengelen van het maatschappelijk debat bv. via Kind en Gezin en door gezinsondersteunende projecten te steunen (bv. van de Bond van Grote en Jonge Gezinnen).

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen wijst erop dat in tegenstelling tot de wetsvoorstellen op federaal niveau dit geen decreetgevend voorstel is. Dat zou ook weinig realistisch zijn. Het is wel de bedoeling tot een maatschappelijk gedragen engagement van heel wat betrokkenen te komen. Dat kan door én een stuk opvoedingsondersteuning te geven én signalen te geven. Het lid stelt voor de kinderrechtencommissaris te vragen betrokkenen zoals de Bond en Kind en Gezin rond de tafel te brengen, daarvan verslag uit te brengen en voor Vlaanderen in de vorm van een advies een modeldossier uit te werken over hoe met de problematiek moet worden omgegaan.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel stelt voor om in de opdracht aan de kinderrechtencommissaris de problematiek open te trekken naar de druk van de consumptiemaatschappij op kinderen in het algemeen. Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen ontkent het belang niet van dit ruimere onderwerp, maar benadrukt dat het een concreet antwoord op de problematiek van de kinderfeesten niet in verdrukking mag brengen. Mevrouw Sonja Becq sluit zich daarbij aan.

Mevrouw Veerle Declercq vraagt dat daarbij vooral aandacht zou gaan naar kansarme gezinnen, via gezinsbegeleiding of door het leggen van andere accenten door de scholen in die perioden.

Vergadering van 8 juni 2000

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen verklaart dat zij, in navolging van het advies van het Kinderrechtencommissariaat, via een amendement een bijkomend spoor wil bewandelen. Samen met mevrouw Sonja Becq, de heer Joachim Coens, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Ingrid van Kessel en mevrouw Mieke Van Hecke dient zij een amendement in dat ertoe strekt aan de Vlaamse re-

gering te vragen dat zij een actieplan opstelt om ouders en opvoedende volwassenen weerbaar te maken tegen de overdreven commercialisering en hen te sensibiliseren voor de waarde van kinderfeesten (*Gedr. St. VI. P. 1999-2000, nr. 77/3*).

Mevrouw Ria Van Den Heuvel moet toegeven dat de actie van de collega's succes heeft gehad. De zelfstandige winkeliers zijn gevat geworden door de problematiek en schijnen hun verantwoordelijkheid op te nemen. Het lid wil hen de kans geven hun engagement waar te maken en nu niet regulerend optreden. Spreker vindt het een goed voorbeeld van hoe het parlement werkelijk positieve stimulansen kan geven. De heer Koen Helsen sluit zich daarbij aan.

Ondanks de stroomversnelling die er heeft plaatsgehad, blijft mevrouw Marijke Dillen het voorstel van resolutie steunen, alsook het amendement. Niet alleen de kinderen, maar ook de ouders die het financieel moeilijk hebben, moeten beschermd worden. Het lid blijft het voorstel zinvol vinden : de interessante beloftes van de sector zijn immers beperkt en vrijblijvend. De tekst van de gedragscode is overigens nog niet vrijgegeven. Alleen de kleine zelfstandigen engageren zich ; niets wijst erop dat de media, speelgoedfabricanten en grootwarenhuizen dat ook doen, hoewel nochtans juist daar het grote gevaar dreigt. Het lid wenst dus geen afwachtende houding aan te nemen en het voorstel goed te keuren. Mevrouw Marijke Dillen is nochtans van oordeel dat het streefdoel zeer ambitieus en in de praktijk irrealistisch is. Men moet zich geen illusies maken : de media, de reclamewereld en de speelgoedfabricanten worden door puur commerciële doeleinden gedreven. Volgens de spreker is het belangrijk dit voorstel in een ruimer Europees kader te plaatsen. De reclame rond kinderprogramma's op televisie moet op Europees vlak geregeld worden. Ten slotte wenst het lid specifiek te wijzen op de gevaren van het overdreven langdurige aanbod voor snoepgoed. Overgewicht bij jongeren en kinderen wordt een steeds groter probleem.

De heer Jacques Devolder beaamt dat Europese regelgeving noodzakelijk is. Hij wijst bovendien op het toenemende fenomeen van verkoop via het internet waar moeilijk tegen op te treden is. Spreker is er geen voorstander van om enkel aan één bepaalde bevolkingsgroep, nl. de kleine zelfstandigen, regelgeving op te leggen. Mevrouw Marijke Dillen repliceert dat het voorstel dit ook niet vraagt. Dit is overigens een federale materie. Wel wordt gepleit voor sensibilisering. Vooral het actieplan in het amendement kan een nuttig initiatief zijn van de minister. De heer Jacques Devolder meent dat dit

een eerste stap is waarna in de praktijk weer regelgeving volgt.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen meent dat sommige collega's niet goed op de hoogte zijn van hetgeen zich in het federaal parlement afspeelt. Daar ligt een wetsvoorstel voor van VU&ID en een ander van de SP, terwijl de CVP er steeds voor pleit heeft dit op vrijwillige basis te regelen. Het Vlaams niveau is echter bevoegd voor de bescherming van de rechten van het kind. Dat is de invalshoek van het voorstel van resolutie.

Op vraag van de leden licht de heer Peter Brants het advies van het Kinderrechtencommissariaat (KRC) toe. Het Kinderrechtencommissariaat sluit zich aan bij het voorstel van resolutie en het ingediende amendement. Men vertrekt van de actuele situatie waarbij kinderen onder druk staan van harde marketingstrategieën. De overheid heeft hier een zorgplicht. De overheid hoeft daarom geen zware regelgeving op te leggen, een debat kan ook reeds effect hebben. In die zin is het Kinderrechtencommissariaat verheugd dat dit debat reeds de feiten achterna holt doordat een gedragscode in de sector is afgesproken. De concrete inhoud van de gedragscode is wel nog niet gekend.

Het advies van het Kinderrechtencommissariaat is gebaseerd op een aantal artikels van het kinderrechtenverdrag, hoewel ze niet rechtstreeks het kind als consument als onderwerp hebben. Het is vooral de zorg van het Kinderrechtencommissariaat om kinderen omzichtig te leren omspringen met de invloeden van die op hen afkomen. Ouders en opvoeders spelen hierin een belangrijke rol. Zelfregulering van de sector is heel belangrijk, evenals het tweede spoor dat het in het amendement voorgestelde actieplan inhoudt. Het Kinderrechtencommissariaat zou de resultaten van de gedragscode niet afwachten. Men kan tegelijkertijd de termijn die de sector zichzelf oplegt, respecteren en de voet op het gaspedaal houden.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen wenst te onderstrepen dat dit voorstel van resolutie gegroeid is uit de praktijkervaring van kleuterleid(st)ers. Zij wijzen erop dat een sperperiode vooral belangrijk is voor kinderen beneden 8 jaar. Kinderen beneden deze leeftijd kunnen reclame niet onderscheiden. Dit loopt parallel met het begrip van tijd zoals opgenomen in de leerdoelen voor het kleuteronderwijs. Kleuterleid(st)ers worden geadviseerd met tijdseenheden van een week, maximaal een maand, te werken, omdat de kinderen geen ruimer tijdsbegrip hebben. In het belang van het kind is het belangrijk daarover te waken, ook bij kinderveesten.

Dit wordt vaak vergeten. Ouders en opvoeders weten bovendien niet goed hoe ze moeten omgaan met reclame. Hier gaat het bovendien om het misbruiken van kindersymbolen. Het lid vraagt dit voorstel alsnog goed te keuren. Hopelijk is het deels voorbijgestreefd, maar helemaal zeker is dat niet. De tekst van de gedragscode is nog niet beschikbaar. In feite vraagt het voorstel de ontwikkeling en de opvolging ervan. Het actieplan in het amendement blijft sowieso een zinvol initiatief voor de Vlaamse overheid.

Mevrouw Marijke Dillen stelt vast dat de meerderheid inhoudelijk voor het voorstel is, maar dat ze wil afwachten of de gedragscode wordt nageleefd. Misschien kan men de definitieve afhandeling van het voorstel uitstellen tot Kerstmis, tot een eerste testperiode voorbij is. Mevrouw Patricia Ceysens repliceert dat steeds nieuwe initiatieven genomen kunnen worden.

3. Stemming

Het amendement van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Sonja Becq, de heer Joachim Coens, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Ingrid van Kessel en mevrouw Mieke Van Hecke (77/3) wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3.

Het voorstel van resolutie betreffende het vrijwillig respecteren van een sperperiode voor de grote kinderveesten wordt verworpen met 8 stemmen tegen 4.

De verslaggevers,

Ingrid van KESSEL
Sonja BECQ

De voorzitter,

Patricia CEYSENS